

Vår saksbehandler
Henrik Dahle

Kopi til

Vår dato
14.09.2015

Vår referanse
DOK/2015/00738

Deres referanse

Allmenn Høring - forslag til forenklinger og endringer i regelverket om arbeidsmarknadstiltak.

Arbeids- og sosialdepartementet har den 16. juni 2015 sendt ut på allmenn høring forslaget til forenklinger og endringer i regelverket om arbeidsmarkedstiltak. Ordningene som er omfattet av høringsnotatet er midlertidig og varig lønnstilskudd, arbeidspraksis i ordinær og skjermet virksomhet, tiltak i arbeidsmarkedsbedrifter, varig tilrettelagt arbeid, samt ordningene med tilskudd til tilrettelegging og tilretteleggingsgarantien.

Innledning

Det er et stort og viktig samfunnsoppdrag som ligger til Arbeids- og velferdsforvaltningen. Unio mener det er viktig at de tiltak og virkemidler som NAV har til rådighet blir justert og innrettet på best mulig måte både for arbeidssøkere, arbeidsgivere og ansatte i NAV.

Det eksisterer i dag en rekke tiltak og virkemiddel som regjeringen kan bruke for å få flere i arbeid. Men regelverket knyttet til arbeidsmarkedstiltak er i dag komplisert, uoversiktlig og til dels vanskelig å ta i bruk. Unio mener at en forenkling vil gjøre det lettere for både NAV, brukere, arbeidsgivere og tiltaksarrangører. Erfaringer viser også at flere av de eksisterende arbeidsmarkedstiltak ikke har stor nok effekt i forholdt til overgang til arbeid.

En hovedstrategi for regjeringen er å opprette flere og bedre tiltaksplasser i ordinært arbeidsliv. Det viser seg at effekten på overgang til arbeid er større når arbeidsmarkedstiltak blir gjennomført i mest mulig ordinære arbeidsforhold og med tett oppfølging. Unio mener at dette kan være et riktig grep og viser til at nyere forskning støtter utplassering og trening parallelt med oppfølging i stedet for trening og utredning før eventuell trening i ordinært arbeid (place and train). Men Unio mener at det er samtidig viktig at regjeringen legger til rette for gode løsninger også for brukere som trenger tilbud i et skjermet arbeidsmiljø.

Unio vil understreke at økt bruk av tiltaksplasser i det ordinære arbeidsliv må gjelde både i privat og offentlig sektor.

På den bakgrunn støtter Unio regjeringens forslag til forenklinger og endringer i regelverket om arbeidsmarkedstiltak. Vi forutsetter at den grad tiltakene innebærer økt bruk av ressurser må NAV kontorene får nødvendig midler til oppfølging.

Kommentarer til enkelte forslag i høringsnotatet

Lønnstilskudd er et av de tiltakene som har vist seg å fungere som et godt arbeidsmarkedstiltak. Regjeringen foreslår å innføre muligheten for høyere lønnsrefusjon og en ny varig lønnstilskuddsordning for personer med nedsatt arbeidsevne. Unio mener at forslag med varig lønnstilskudd for utvalgte grupper er et godt forslag, spesielt for de som står lengst unna ordinært arbeid. Når det gjelder endringer i bruk av midlertidig lønnstilskudd mener Unio at målsettingen om at flere skal få fast arbeid er viktig. Det er en forutsetning at oppfølgingen av tiltaksdeltakerne intensiveres både i tiltaksperioden og for å sikre et varig ansettelsesforhold. Dette vil kreve mer ressurser. Unio forutsetter at NAV kontorene får nødvendig midler til oppfølging.

Regjeringen foreslår også å etablere et nytt arbeidsforberedende tiltak i et tilrettelagt og skjermet arbeidsmiljø basert på de eksisterende tiltakene *kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift og arbeidspraksis i skjermet virksomhet*. Dette mener Unio er et bra tiltak for den absolutt tyngste gruppen lengst unna arbeid.

Unio ønsker mulighet til å ha arbeidspraksis i skjermet virksomhet/VTA uten å ha uføre i bunn. Vi ønsker en fleksibilitet til å kunne prøve ut svake brukere i et kompetansemessig- og kontrollert miljø som skjermet virksomhet gir. Det kan for noen bety en avklaring mot uføre og for andre avklaring av et potensiale mot hel/delvis arbeid med tilskuddsordninger. I dag utnyttes ikke den kompetansen skjermet virksomhet har i forhold til å bistå NAV i avklaring av krevende brukergrupper godt nok.

Regjeringen foreslår å etablere et nytt inkluderingsstilskudd for arbeidssøkere. Unio tror det er bra å benevne det som et inkluderingsstilskudd i stedet for et tilretteleggingstilskudd som lett kan forveksles med tilretteleggingstilskudd ved forebyggende og reduserende sykefraværsarbeid. Unio mener at høringsnotatet er uklart på hvilke innsatsbehov aktuelle brukere må ha, for å kunne få inkluderingsstilskuddet og at det er et behov for en presisering.

Unio er positive til at tilretteleggingsgarantien får navnet tilretteleggings og oppfølgingsavtale. En garanti kan gi en forventning om mer enn man kan innfri. Det er videre positivt at det settes fokus på innholdet i avtalen. Vi stiller imidlertid spørsmål til om det er behov for oppfølging hver tredje måned i alle saker. Oppfølging er bra, men det bør tilpasses individuelt i hver enkel sak. Det blir i høringen presisert at arbeidsgiver og arbeidstaker skal få rask bistand ved behov. Kontaktperson i NAV skal være lett tilgjengelig og svare raskt på henvendelser. Erfaringsmessig vil likevel mange av forespørslene kreve både tid og ressurser. Mangfoldet av både planlagte og ad-hoc oppgaver som skal håndteres er stort, ofte er møter, samtaler og andre oppgaver planlagt langt fram i tid. Skal NAV kunne yte denne tjenesten slik det er beskrevet i høringsnotatet, vil det krev ytterligere ressurser.

Unio synes videre at det er positivt at tilretteleggings og oppfølgingsavtalen prioriterer målgruppen i Jobbstrategien, samtidig som avtalen kan benyttes til arbeidssøkere og arbeidstakere som står i fare for å falle ut av arbeidslivet. Vi etterlyser imidlertid en tydeligere beskrivelse av hjelpemiddelsentralenes rolle og virkemidler. Forslaget til tilretteleggings- og oppfølgingsavtale synes ikke å ha tatt hensyn til arbeidstakere som kun har virkemidler fra Nav Hjelpemiddelsentral.

Unio mener også en sammenslåing av flere virkemidler vil gi bedre oversikt. Vi vil spesielt trekke frem sammenslåingen av driftstilskudd til arbeidspraksis i ordinær virksomhet, tilretteleggingstilskuddet for rekruttering av arbeidssøkere og teknisk tilrettelegging for personer med nedsatt arbeidsevne, som nå blir forenklet til inkluderingstilskudd. Erfaring fra Hjelpemiddelsentralen er at tilskuddsordningen teknisk tilrettelegging for personer med nedsatt arbeidsevne er svært lite kjent og benyttet ved NAV kontorene. Det nye tilretteleggingstilskuddet kan benyttes til personer som ikke får hjelpemidler/assistanse etter folketrygdloven § 10-5. Denne muligheten for tilrettelegging, til personer med varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet, har vært savnet fra Hjelpemiddelsentralen sin side. Et annet pluss med tilskuddet er at det legges opp til en enkel og forutsigbar ordning for arbeidsgiverne.

Forslaget om å slå sammen KIA og APS tror vi også vil være bra. Mange som har behov for å starte arbeidstrening i skjermet bedrift, vil etter hvert være klar for å prøve seg ute. For noen av de som deltar i gamle KIA og APS vil det være en god ting å komme i kontakt med ordinære bedrifter, der de etter hvert, når de er ferdig kvalifisert, kan få seg en ordinær jobb.

Regjeringen ønsker bedre oppfølging av unge for å hindre utbredelse av varig uføretrygd. Dette mener Unio er essensielt og kanskje det viktigste tiltaket for å sikre framtidens velferd i samfunnet, arbeidskraft for virksomhetene og helse og livskvalitet for den enkelte. Dette er også i samsvar med partenes økte satsing på delmål 2 i den nye IA-avtalen.

I tillegg til de tiltakene som regjeringen har foreslått ønsker Unio å trekke fram mentorordningen som et tiltak for unge i utsatt gruppe. Vi foreslår å gi mer forutsigbarhet for arbeidsgivere i forhold til mentorordningen slik at flere inkluderte kan nyttiggjøre en mentor som kan være over tid i virksomheten. Unge som hører innunder «Jobbstrategien» trenger tid og gjerne lengre og målrettede arbeidstreningsløp. Dette vil de kunne oppnå gjennom en stabil mentorordning.

Unio mener også at ved samfunnsendringer som kommer raskt eller i større omfang en ventet, må Arbeids- og velferdsetaten kunne omstille seg raskt. NAVs virkemidler bør være tilpasset både høy og lav arbeidsledighet, og kunne iverksettes på kort varsel. Eksempler ved høy ledighet er kjøp av høyskoleplasser, samt utdanningstilskudd av fast ansatte som går ut av bedriften en periode og frigjør ledig stilling for arbeidsledig i tilsvarende periode. Denne typen beredskap bør være kjent i NAV slik at det er mulig å snu seg raskt når behovet oppstår.

Avslutningsvis er Unio enig med regjeringen i at samlet sett legger forslagene som er beskrevet i høringsnotatet til rette for en mer fleksibel og effektiv utnyttelse av tiltaksressursene. Omlegging til en mer effektiv tiltaksbruk (lønnstilskudd), noe kortere tiltaksvarighet (arbeidspraksis) og et nytt tiltak for arbeidsforberede trening, vil gi viktige bidrag til et bedre arbeidsrettet tilbud til flere, større gjennomstrømming og økt overgang til arbeid.

Vennlig hilsen

Unio

Ingjerd Hovdenakk
sekretariatssjef

Henrik Dahle
advokat og fagsjef